

Dny vděčnosti za stvoření

Milé sestry, milí bratři,

jen stěží bychom dokázali spočítat, kolikrát jsme ve svých životech pociťovali vděčnost – vděčnost vůči svým rodičům, přátelům, blízkým lidem i lidem zcela neznámým. I k těm, kteří již zemřeli, se můžeme cítit vázáni vděčností, protože to, že žijeme v míru a relativní spořádanosti, to, že se smíme těšit z kulturních památek nebo pokročilé lékařské péče, je do velké míry zásluhou těch, kteří žili před námi. Žádná kultura ani technický výdobytek ovšem nemůže existovat bez přírody, stvoření, které je samo o sobě hodnotou a Božím darem. Svět přírody, který nás obklopuje a jehož jsme součástí, nás vede k úžasu i vděčnosti za to, že je něco, a ne nic, a že toto „něco“ je krásné, rozmanité a pestrobarevné.

Každoročně si tuto skutečnost můžeme připomenout a bohoslužebně slavit během Dnů věčnosti za stvoření. Slavení tohoto období naplňuje výzvu Evropské křesťanské environmentální sítě (ECEN), která na svém druhém zasedání v r. 1999 podala návrh, aby byl v církevním roce oddělen zvláštní čas pro připomínání si Boha Stvořitele, dárce života, čas, kdy si znovu uvědomíme, že jsme na něm závislí a jsme součástí stvoření. Vzhledem k lokálním tradicím různých evropských církví stanovila ECEN Dny vděčnosti za stvoření na období od 1. září do druhé říjnové neděle, neboť v tomto období slaví mnohé protestantské církve svátky díkůvzdání za úrodu a v římskokatolické tradici připadá na 4. 10. svátek sv. Františka z Assisi. Při Dnech vděčnosti za stvoření bychom si měli uvědomit mimo jiné to, že dar přírody znamená také závazek, úkol, abychom se vším živým nakládali s úctou. Země nám Bohem není vydána k plnění a vykořisťování, ale je nám svěřena k tomu, abychom se o ni odpovědně starali. V dnešní době, kdy jsme svědky devastace přírody v globálním měřítku a začínáme čelit negativním důsledkům tohoto ničení, daný úkol vystupuje zvláště výrazně do popředí. Součástí tohoto úkolu je rovněž upozorňovat na problematiku lidského vztahu ke zvířatům. A protože je tento vztah v současné době krajně neuspokojivý, rozhodli jsme se tento rok zaměřit právě na něj.

Vztah člověka ke zvířeti má bezpochyby řadu rovin, které mohou představovat a zpravidla také představují etický problém (cirkusová zvířata, zvířata chovaná na kožešiny, zvířata v zoologických zahradách, pokusná zvířata, myslivost a lov apod.). Jako nejzásadnější z hlediska způsobovaného utrpení a počtu týraných zvířat v celosvětovém měřítku se však jeví chov hospodářských zvířat. Hospodářská zvířata – především ta, která jsou chována ve velkochovech – přestávají být mnohdy chápána jako cítící tvorové, ale proměňují se v „materiál“, zdroj masa, kůže, mléka apod. Jistě i biblický člověk zvířata využíval pro svou potřebu, ale zároveň měl na paměti, že zvíře je – stejně jako my – Boží tvor a že ten, kdo chce být spravedlivý, musí mít na zřeteli nejen druhé lidi, ale také zvířata. Proto ve starozákonní knize Přísloví čteme: „Spravedlivý cítí i se svým dobytkem, kdežto nitro svévolníků je nelítostné“ (Př 12, 10).

Dnešní chovy a velkochovy, spjaté se zabíjením na jatkách, tento soucit do velké míry popírají. Odhlédneme-li od této stránky, je dnes již zřejmé, že chov hospodářských zvířat přispívá obrovskou měrou ke klimatickým změnám, je zdrojem velkého znečištění a vyčerpávání vody. Podle přesvědčivých prognóz proto v budoucnosti bude muset dojít k radikálnímu omezení masného průmyslu. Zásadní problém v současnosti představuje také rybolov, který vede k ničení mořské fauny.

Tyto skutečnosti by nás měly vést k větší ohleduplnosti, kterou dáme najevo, že nám osud cítících tvorů není lhostejný. Způsob, jak to můžeme učinit, je nejprve praktický – nejen osobně a v rodinách, ale i při různých sborových a církevních občerstveních můžeme připravovat vegetariánskou a ideálně veganskou stravu (stravu prostou masa, mléka a vajec), nebo ji alespoň zařadit jako alternativu. Sami se můžeme stát vegetariány či vegany, nebo si stanovit dny, kdy budeme jíst vegetariánsky nebo vegansky. Pokud do své stravy zařazujeme maso, mléko a vejce, snažme se je brát z odpovědnějších zdrojů (např. maso, mléko a vejce od farmářů, kteří se snaží dbát na životní pohodu zvířat). U vajec můžeme dbát přinejmenším na to, aby nebyla brána z klecových chovů. Je dobré si uvědomit, že mnoho našich spotřebitelských voleb je zároveň volbami etickými a tyto naše volby budou přímo ovlivňovat další osud zvířat.

To, že nám osud zvířat není lhostejný a že pociťujeme vděčnost za to, že žijí na této planetě spolu s námi, můžeme vyjádřit také v rámci bohoslužby. Proto je přílohou tohoto dopisu vzorová liturgie, kterou lze využít při Dnech vděčnosti za stvoření nebo při Děkuvzdání, a vybrané a okomentované biblické texty, které mohou posloužit jako podklady pro kázání, biblickou hodinu či zamyšlení.

V Břeclavi 11. června 2016

Jménem Poradního odboru SR pro otázky životního prostředí

Jan Zámečník